

Yttrande över Europeiska kommissionens förslag till en ny förordning om inrättande av ett nytt ramverk för uppföljning av budgetutgifter och genomförande

Svenska ESF-rådet har fått möjlighet att yttra sig över förslag till förordning om fastställande av en utgiftsspårings- och prestationsram för budgeten samt andra övergripande regler för unionens program och verksamheter COM (2025) 545 final.

Svenska ESF-rådets yttrande avgränsas till områden som berör myndighetens uppdrag som förvaltande myndighet för Socialfonden+ för programperioden 2021-2027.

Sammanfattning

Det aktuella förslaget om ett nytt genomföranderamverk syftar till att skapa ett mer enhetligt och transparent system för uppföljning och rapportering. Svenska ESF-rådet är positiv till genomföranderamverket och till föreslagna förenklingsåtgärder för att minska den administrativa bördan för medlemsstater och stödmottagare.

Svenska ESF-rådet bedömer dock att de föreslagna förändringarna initialt kommer innebära en ökad arbetsinsats på grund av utveckling av system för rapportering och förändrade arbetssätt. Förändringarna kommer därmed också att medföra högre administrativa kostnader för förvaltande myndigheter i ett inledande skede.

Svenska ESF-rådet tillstyrker minskningen av antalet indikatorer. Då intentionen med sammanställningen av indikatorerna är att harmonisera indikatorerna mellan medlemsstaterna anser Svenska ESF-rådet att det är viktigt att det endast i undantagsfall bör finnas utrymme för medlemsstaterna att använda andra resultatindikatorer än de som ingår i bilaga 1.

Svenska ESF-rådets synpunkter på COM (2025) 545 final

Nedan presenteras Svenska ESF-rådets synpunkter på vissa artiklar i genomförandeförordningen.

Artikel 5 ” Inte orsaka betydande skada” med avseende på miljömålen

Svenska ESF-rådet anser att principen om att ”inte orsaka betydande skada” endast bör vara ett krav för de verksamheter som berörs av det. Då Socialfonden i mycket begränsad utsträckning arbetar med miljömål bör det säkerställas att principen endast blir tvingande för fonder som berörs.

Artikel 11 Utvärderingar av medlemsstaterna inom ramen för delad förvaltning

Av artikel 11.3 framgår att en interimsvärdering ska genomföras tre år efter start, vilket är ett nytt inslag för perioden 2028-2034 jämfört med tidigare perioder. Svenska ESF-rådet anser att det kan vara problematiskt att ha en interimsvärdering som ett övergripande krav med en och samma tidsfrist. Av erfarenhet vet vi att implementeringstakten kommer att skilja sig åt mellan olika fonder och risken finns att vissa områden kommit långt och andra knappt påbörjats vid tidpunkten för en utvärdering.

Artikel 11.4 anger att medlemsstaterna ska utarbeta en utvärderingsplan, men det är inte tydligt vad det innebär. Om samtliga förvaltande myndigheter tillsammans ska ta fram en gemensam utvärderingsplan riskerar det att bli mycket komplext, eftersom det kommer att vara svårt att anpassa efter och involvera så många relevanta mottagare/intressenter. Svenska ESF-rådet vill därför framhålla att utvärderingsplanen bör vara på kapitelnivå för NRP-planen.

En skillnad i jämförelse med nu gällande förordning är att förslaget i större utsträckning förespråkar användning av registerdata och att den även innehåller beskrivningar gällande detta som särskilt ska stärka möjligheterna till effektutvärdering, exempelvis att personuppgifter får lagras under längre tid för att möjliggöra bedömning av långsiktiga effekter och förutsättningar för att använda data för en kontrollgrupp (artikel 19.6). Svenska ESF-rådet tillstyrker den föreslagna ökningen av användningen av registerdata.

Artikel 12 Transparens - Gemensam portal

Artikel 12.1 (e) och (g) förutsätter att det finns en automatisk och digital överföring av uppgifter direkt från myndigheten till en gemensam portal. Som tidigare påtalats anser Svenska ESF-rådet att det finns risk för att överföringen av information till en gemensam portal initialt kommer att innebära en ökad arbetsinsats för myndigheten och även medföra högre kostnader, vilket kan bli problematiskt i samband med den föreslagna minskningen av TA-medel.

Artikel 14 Genomförande genom medlemsstaters planer - övervakning och rapportering av prestationer

Artikeln 14.2 (b) anger att varje plan ska innehålla en eller flera resultatindikatorer för åtgärdens interventionsområde, om sådana finns tillgängliga. Det behöver förtydligas vad som avses med "finns tillgängliga". I bilaga 1 finns outputindikatorer som inte har tillhörande resultatindikatorer. Det är otydligt om det är dessa som avses med "finns tillgängliga" eller om det ska tolkas som om de resultatindikatorer som finns i bilagan inte stämmer för åtgärden och att det då går att använda en resultatindikator från annat interventionsområde.

Svenska ESF-rådet anser att det endast i undantagsfall bör finnas utrymme för att använda indikatorer som inte ingår i bilagan, eftersom intentionen med sammanställningen av indikatorerna är att de ska vara gemensamma mellan medlemsstaterna. Arbetet för medlemsstaterna med att ta fram jämförbara data och skapa system för detta kommer att vara tids- och resurskrävande och det vore därför inte önskvärt att medlemsstaterna tar fram egna indikatorer. Det bör emellertid finnas en begränsad möjlighet att lägga till indikatorer om det sker oväntade och oförutsägbara kriser som ska hanteras av planerna.

Artikel 18 Information, kommunikation och synliggörande

Svenska ESF-rådet anser att det är positivt att artikel 18.1 tydliggör att stödmottagare förväntas synliggöra EU-stödet även i kontakt med massmedia, samt att stödmottagarna uppmanas att använda fler kanaler i sin kommunikation.

Artikel 18.6 anger att medlemsstaterna ska utse en kommunikationssamordnare, men det saknas bestämmelser om de förvaltande myndigheternas ansvar att delta i gemensamma kommunikationsaktiviteter eller i nätverk samordnade av kommissionen. Det vore önskvärt att det framgick av förordningen att även förvaltande myndighet kan omfattas av utbyte av information med kommissionen.

Svenska ESF-rådets synpunkter på bilaga 1-5

Nedan presenteras Svenska ESF-rådets synpunkter på bilaga 1-5.

Bilaga 1

Svenska ESF-rådet bedömer att de presenterade indikatorerna i bilaga 1 kan användas i kommande programperiod, även om de inte helt är anpassade för en nationell kontext. Det finns ca 25 indikatorer för de områden som omfattas av nuvarande ESF+ (kompetensförsörjning, arbetslöshet, ekonomisk utsatthet, skolelever och unga som varken arbetar eller studerar), men bland dessa finns indikatorer som inte passar för ett prestationsbaserat system i en nationell kontext.

I bilagan finns indikatorer som skulle kunna användas för Socialfonden men som återfinns på en annan politisknivå, exempelvis indikatorn som kan användas för att mäta antal deltagare som får icke-formell eller informell utbildning och lärande, som återfinns på politisknivå 2 "ungdom". För att den ska kunna användas för Socialfonden bör den omfatta vuxna. Även resultatindikatorerna bör justeras så att de inte handlar om deltagarens upplevelse (som hanteras genom enkäter), utan kan mätas med registerdata. Sverige har register genom SCB som kan användas för att mäta olika förbättringar för deltagare. Det blir både mer effektivt och mindre kostsamt. Det vore därför önskvärt med resultatindikatorer som kan mätas med registerdata.

I bilagan finns även exempel på indikatorer där endast vissa delar av outputindikatorn och resultatindikatorn kan användas inom Socialfonden. Ett sådant exempel är indikatorn för ungas sociala delaktighet som eventuellt skulle kunna användas för att mäta deltagare i skolan eller för unga som varken arbetar eller studerar.

Sammantaget behöver det säkerställas att indikatorlistan omfattar de output- och resultatindikatorer som behövs för att genomföra Socialfonden enligt en svensk kontext.

Bilaga 5

Svenska ESF-rådet tillstyrker tydligare krav på hur stödmottagare är skyldiga att synliggöra stödet, bland annat i kontakter med massmedier, konferenser, seminarier och informationsmaterial, digitala produkter och webbplatser (inklusive visningar på mobila enheter). Bilagan klargör att

kraven på synliggörande gäller för alla kanaler. Det vore även önskvärt att det framgår att EU-emblemet ska placeras högst upp på exempelvis en webbsida.

Beslut

Yttrandet över remissen har beslutats av generaldirektör Mikael Sandström i närvaro av förvaltningschef Jonas Bergström och efter föredragning av Anna Holmgren biträdande regionansvarig Västsverige.

Beslutet har fattats digitalt och saknar därmed underskrifter.

